

Zbieramy rośliny do zielnika

Marzanna Mastalerz

CELE:

Poziom wiadomości:

- uczeń wymienia kilkanaście gatunków roślin zielnych rosnących w najbliższej okolicy,
- uczeń wyjaśnia, jakie cechy należy brać pod uwagę przy rozpoznawaniu gatunków roślin zielnych,
- uczeń rozumie zasady obowiązujące przy zbieraniu roślin do zielnika.

Poziom umiejętności:

- uczeń orientuje plan i odszukuje w terenie trasę zaznaczoną na planie,
- uczeń określa charakterystyczne cechy zebranych roślin zielnych,
- uczeń rozróżnia kilkanaście gatunków roślin zielnych,
- uczeń potrafi posługiwać się atlasami, przewodnikami, albumami i prostymi kluczami do rozpoznawania gatunków.

Typ zajęć: jednorazowe

Przeznaczenie: Klasa IV

Forma pracy: grupowa, zajęcia terenowe

Czas realizacji: 2 godziny lekcyjne

Metody:

- pogadanka,
- obserwacja,
- praca z materiałami,
- ćwiczenia praktyczne.

Środki:

- atlasy,
- przewodniki,
- albumy,
- proste klucze do rozpoznawania gatunków roślin zielnych,
- plan najbliższej okolicy z zaznaczoną trasą wędrowki,
- małe łopatki lub duże łyżki, stare gazety.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

PLANOWANIE i PRZYGOTOWANIE:

- Z tygodniowym wyprzedzeniem nauczyciel poleca uczniom zgromadzić albumy, atlasy, przewodniki i proste klucze do rozpoznawania roślin zielnych.

- Nauczyciel na wcześniejszej lekcji poleca uczniom przynieść łopatkę lub łyżkę oraz stare gazety.
- Nauczyciel przygotowuje plan najbliższej okolicy, zaznacza na nim trasę wycieczki, dzieli tę trasę na odcinki.
- Nauczyciel wypożycza z biblioteki potrzebne pozycje.

PRZEPROWADZENIE:

- Uczniowie w grupach gromadzą się przed szkolnym budynkiem.
- Krótkie przypomnienie zasad zachowania się podczas zajęć terenowych.
- Wędrówka wyznaczoną trasą (prowadzą kolejno poszczególne grupy kierując się planem).
- Przypomnienie pojęcia *roślina zielna*.
- Krótkie przypomnienie zasad oznaczania roślin i zasad zbierania ich do zielnika.
- Nauczyciel łącznikom z każdej grupy daje 5 gatunki roślin zielnych (łatwych do oznaczenia) i poleca, aby wspólnie z grupą oznaczyli je, zebrali, umieścili między gazetami i podpisali.
- Kiedy grupy samodzielnie oznaczają rośliny nauczyciel z zastępcami łączników zbiera około 10 gatunków roślin zielnych, podaje ich nazwy, oni umieszczają je między gazetami i prawidłowo podpisują (nazwa polska, miejscowość, siedlisko, data, nazwisko zbierającego).
- Zastępcy łączników wraz ze swoimi grupami szukają oznaczonych przez nauczyciela roślin. Pozostali członkowie grup zbierają te rośliny, umieszczając je między gazetami i podpisując.
- Sprawdzenie prawidłowości samodzielnego oznaczenia roślin (w grupach).

PODSUMOWANIE

Nauczyciel wyznacza ucznia i prosi o podanie pełnej nazwy jednej z zebranych roślin. Uczeń wyznacza następnego (wycieczka trwa do wyczerpania nazw zebranych roślin).

PRACA DOMOWA

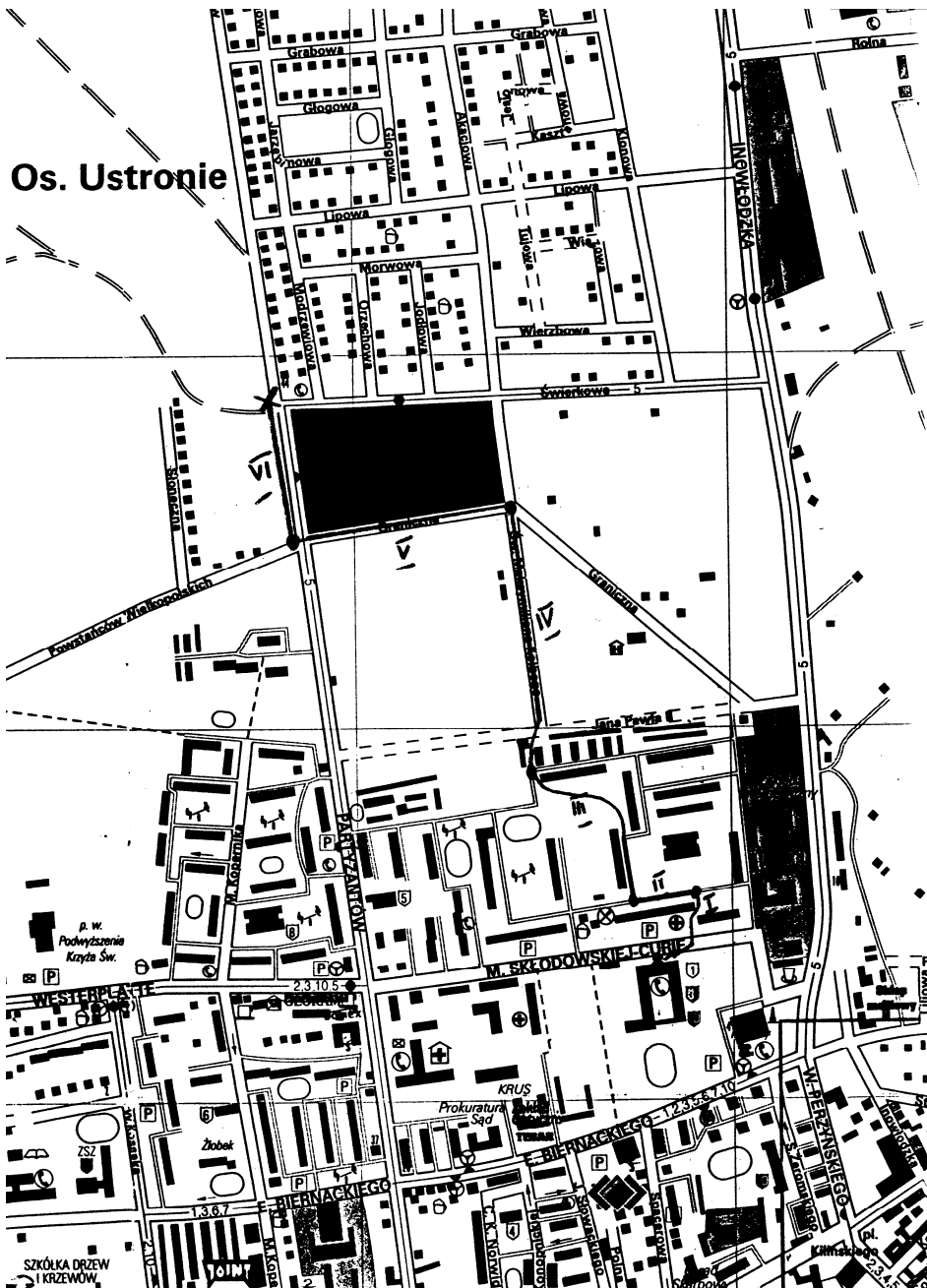
Wykonaj z zebranych roślin zielnik (według zasad ustalonych na poprzedniej lekcji).

*

ZAŁĄCZNIK DLA UCZNI

SZUKACIE TERENU, NA KTÓRYM BĘDZIECIE ZBIERAĆ ROŚLINY DO ZIELNIKA

1. Na planie najbliższej okolicy odszukajcie trasę naszej wędrówki (zaznaczono ją kolorową linią).
2. Zastanówcie się, jak wyznaczona na planie trasa przebiega w terenie.
3. Zauważyliście, że trasa jest podzielona na etapy. Nauczyciel powie Wam, na którym etapie Wy będziecie przewodnikami.

ZAŁĄCZNIK DLA NAUCZYCIELA

Literatura

Aichele D., Golte-Bechtle M., 1984: *Jaki to kwiat*. PWRiL, Warszawa.

Border R., 1991: *Zaobserwuj to! Przewodnik po przyrodzie*, Co Libri.

Eisenreich W., Eisenreich D., 1994: *Przewodnik do rozpoznawania roślin i zwierząt*, Oficyna wydawnicza Multico, Warszawa.

Mowszowicz J., 1984: *Flora letnia*, WSiP, Warszawa.

Szaferowa J., 1992: *Poznaj 100 roślin*, WSiP, Warszawa.

Uważam, że rośliny ze sobą rozmawiają. Czytałem, że nie znoszą w milczeniu wszystkich swoich krzywd. Rosyjski autor, Władimir Solouchin pisze, że pęd jęczmienia wrzucony do wrzącej wody rozpaczliwie krzyczy. Zawsze wierzyłem, że świat jest pełen nieznanego płaczu roślin. Rośliny mają zmysł czucia, odczuwają ból, potrafią zapamiętywać. Podobno najbardziej inteligentne są storczyki. Kwiaty brzydtko umierają, ale zasuszone są dostojne, niezapomniane.

Ile mnie uczył zielnik nie tylko z roślinami, ale i z plotkami o nich. Dzisiaj, żeby mieć pamiątkę, to najczęściej uciekamy się do fotografii. Żeby mieć zielnik, trzeba było wędrować po polach, lasach, pastwiskach, szukać roślin, myśleć o nich, przypominać sobie co o nich pisano. Zielnik był sentymentalny, romantyczny. Do zielnika wklejało się otrzymane kwiaty, dary ludzkiego serca. Czasem tak osobiste, że ukryte.

Ks. Jan Twardowski